

LLOYD-MAIL

5e jaargang, nummer: 54, augustus 2023

In dit nummer onder andere:

- * Lloyd-Atelier werkt mee aan Molukkers-herdenkingsmonument te Den Helder en aan een duikpoging naar het ss Buitenzorg (1916).
- * Marten Toonder senior voer op het Lloydschip ss Lawoe.
- * Indrukwekkend stripboek 'De Terugkeer!'
- * Het schip van de maand, het ss Samarinda-2.
- * Foto-upgrade van de maand en korte berichten.
- * Voortgang diverse projecten.
- * Het begrip 'tijd'.

Deze gratis, digitale LLOYD-MAIL is bestemd voor relaties van het Lloyd-Atelier te Netersel. Inschrijven en uitschrijven s.v.p. via e-mailadres: Lloydexpo19@gmail.com

COLOFON

'LLOYD - MAIL'
Redactie: Ed van Lierde
Tekstcorrectie:
Josje van Lierde-Olivier

Uitgever:
Koninklijke Rotterdamsche Lloyd
Heritage (Lloyd-Atelier) - Netersel
Telefoon: 0497 - 840999
E-mail: Lloydexpo19@gmail.com
KVK nr: 90099052
Bank nr: NL82 TRIO 0320660095

© Copyright Ed van Lierde - 2022

Het schenden van auteursrecht is
strafbaar volgens Artikel 31 van de
Auteurswet.

KATA PENGANTAR

Sinds jaar en dag en bij tijd en wijle komen interessante onderwerpen op ons pad. De Indonesië-projecten zijn zo'n prachtig voorbeeld waarbij één telefoontje uiteindelijk grote gevolgen heeft gehad en nog steeds heeft. Afgelopen maand Juli was weer eens zo'n maand waar boeiende vragen onze richting op kwamen. Zo kwam eerst het verzoek om bouwtekeningen te leveren van het ms Kota Inten om vervolgens een Helderse Kunstenaar de mogelijkheid te geven een, qua verhoudingen en details, betrouwbaar kunstwerk te maken waarin de Kota Inten een 'drijvende' rol krijgt hoger doel: een Moluks-herdenkingsmonument!

Direct daarna kwam een minstens even gewichtige vraag bij ons binnen over een duikpoging naar onze (in 1941, in Schotland gezonken) ss Buitenzorg (1916) waarvoor men ook weer bouwtekeningen en zelfs een stuwplan van de laatste reis nodig had. Dat laatste om de precieze stuwage-locatie van een lading tin te kunnen vinden.

Wat nu zeker ook het vermelden waard is, is dat kinderen en kleinkinderen van onze vorige maand overleden Lloyd-collega en vriend, Arie de Waardt, eind juli een lange Indonesiëreis zijn gaan maken. Met een fikse 'jet lag' bezochten ze de eerste dag al onze gezamenlijke expositie te Medan, zij deden daar de speciale groeten van mij, werden bijzonder aardig ontvangen, maar moesten, merkwaardig genoeg, wél entree betalen. Binnen een uur werd veel Medan-beeldmateriaal naar het thuisfront gezonden. Dit alles zal uiteraard aanleiding zijn tot een mooi verslag van hun 'inspectiereis' in het september-nummer van Lloyd-Mail.

Ed van Lierde

ONS COMITÉ VAN AANBEVELING

De leden van het Comité van Aanbeveling verbinden hun eigen, goede naam aan het Lloyd-Atelier. Hiermee willen zij de belangrijkheid van het onderwerp (de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd en al haar voorgangers in relatie tot de vaart op Nederlands Indië) onderstrepen. Zij geven hiermee tevens aan dat de poging van het Lloyd-Atelier het genoemde onderwerp uit de vergetelheid te houden, bij haar in goede handen lijkt. Momenteel bestaat het Comité uit de volgende leden (alfabetische volgorde):

Mr. Hein van Ameijden

Oud Algemeen directeur Damen-Schelde
Naval Shipbuilding te Vlissingen.

Gerard Cox

Acteur, zanger, scenarioschrijver,
cabaretier, columnist te Rotterdam.

Wietke van Dort

Actrice, zangeres, cabaretiëre te
Den Haag.

Donaties

Aan mijn oproep om de 'luwte' in donaties op de nieuwe stichtingsbankrekening een nieuwe 'toekomst' in te blazen, heeft geen windeieren opgeleverd! Een aantal achterbanners rukte de digitale portemonnaie open en lieten, op de valreep en tot onze grote blijdschap, het tegoed op de nieuwe, Lloyd-Atelier bankrekening langzaam maar zeker weer oplopen. Wij melden met genoegen onze juli-donateurs:

Bijdragen aan organisatie Lloyd-Atelier

Een wederom zeer genereuze donatie van Puck Willemstein, Lloyd-Bediende - J. Hofmann-Rijntjes, Lloyd-Verpleegster - Maarten van de Lugt, Lloyd-Hofmeester, Jan Konings, Lloyd-Matros, Ferdi Stutterheim, kleinzoon van Lloyd-Kapitein Fer Stutterheim - 'Anonieme' zoon van een Lloyd-HWTK uit West-Nederland - 'Anonieme' Lloyd-WTK uit het Noorden des Lands - Bas Kruis, Lloyd-Matros.

PASURUAN-Museumproject

Mevrouw Sylvia Nemmers en Peter Smith, familie van elkaar en beiden met een Nederlands-Indische achtergrond.

Alle donateurs, hartelijk dank voor jullie onmisbare en zeer gewaardeerde steun !!

VOORTGANG INDONESIË-PROJECTEN

BOGOR-Museumproject

Dit Museumproject is door tornado's en overstromingen een jaar uitgesteld. Enkele fondsen zijn afgehaakt. Geholpen door de beschikbaarheid van onze Batavia-collectie, kunnen wij dit project in 'uitgeklede vorm' tóch door laten gaan. De feestelijke opening wordt door onze Indonesische partners tot november 2024 uitgesteld!

GONDANG BARU- en PASURUAN-Museumproject

Voor enkele belangrijke fondsen is het nieuwe van onze Indonesië-projecten af. Dat merken we onder andere aan, al dan niet houtsnijdende, argumenten om **geen** fondsen te verstrekken. Deze ontwikkeling noopt ons bij fondsenwerving voor een andere invalshoek te kiezen. Zo zullen onze nieuwe projectplannen direct aansluiten bij de vraag die met betrekking tot onze projecten vanuit Indonesië komt. Die vraag op zich kan bij fondsen de angst wegnemen dat Indonesiers zich betutteld zouden voelen en dat daardoor koloniale gedachten bij hen naar boven zouden kunnen komen!

SCHEEPSMODEL ss ZEELAND

Restauratie scheepsmodel ss Zeeland

De foto hier links geeft al een aardig beeld van hoe het ss Zeeland er komt uit te zien en het lijkt erop dat Hans Roggeveen met de 'laatste loodjes' bezig is. Toch is er nog behoorlijk wat werk aan de winkel omdat het echte kleine priegelwerk nog moet beginnen, namelijk het staand en lopend tuig met blokjes, zo klein, dat je ze met een pincet moet hanteren, laat staan daar draadjes doorheen moet halen! Ook moet er nog wat werk aan de midscheeps gebeuren **wordt vervolgd!**

HET PROJECT 'LLOYD-TREINEN', WAAR IS DAT GEBLEVEN

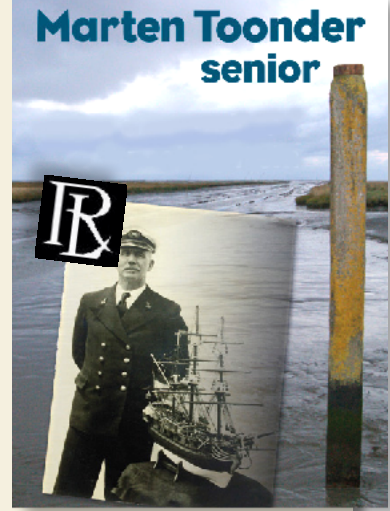
U zult zich bij de vorige nummers van Lloyd-Mail ongetwijfeld hebben afgevraagd waarom er geen voortgang van het Lloyd-treinproject werd gemeld. De reden daarvan is dat dit project, wegens alsmat voortdurende drukte, een tijdje in de koelkast is gelegd. Dit **uitstel** betekent overigens absoluut geen **afstel**, niet in de laatste plaats omdat beide complete treinen (Lloyd-Rapide en Engelse Lloyd-train) reeds zijn aangeschaft! Zodra de draad weer wordt opgepakt zullen wij u uiteraard van de voortgang op de hoogte houden!

Op donderdag 17 mei 1900 monsterde de twintigjarige Marten Toonder (de vader van de beroemde striptekenaar MARTEN TOONDER) aan als matroos op het ss Lawoe van de Rotterdamsche Lloyd (het voormalige zeil-stoomschip: 'Zuid-Holland'). Puur geluk had Marten omdat hij met de keuze van de roemruchte scheepvaartmaat-schappij wel erg hoog had ingeschoten! De mensen in het pension op het Rotterdamse Katendrecht waar hij verbleef hadden niet veel vertrouwen in zijn sollicitatie bij de Lloyd. "Da's veel te deftig, man!", zei de kastelein, "Daar halen ze ons soort niet binnen!"

Marten Toonder Senior

Onderweg naar de Lloyd vroeg Marten zich af of hij toch niet te overmoedig was. Hij was in feite nog steeds 'n 'Groningse boerenpummel', vond hij zelf, die een goede job bij de Grote Handelsvaart wilde bemachtigen. Toen Marten Toonder het terrein van de Rotterdamsche Lloyd betrad hoorde hij een bekende, rauwe stem bulderen. Het herinnerde hem onmiddellijk aan het "Ingerukt-márrrs!" van bij de marine. Het was de stem van Opperschipper Broeier, die een jaar eerder een flinke bijdrage leverde aan het trauma dat hij aan zijn militaire diensttijd had overgehouden. De schipper wiens commandogebulk hem tot in zijn nachtmerries achtervolgde was nu portier bij de Rotterdamsche Lloyd. De Opperschipper had niet aan zijn pensioen kunnen wennen, vertelde hij, maar had gelukkig als portier bij de Lloyd kunnen beginnen, marinemannen stonden daar goed aangeschreven. De niets ontziende houwdegen van een jaar eerder leek ineens blij om de ex-milicien weer te zien. Even later kreeg hij op voorpraak van Opperschipper Broeier, voor tweeëndertig gulden per maand, een baan als matroos op het ss Lawoe voor een reis naar Nederlands-Indië. Twee dagen later was het vertrek. De reis werd bepalend voor Toonders verdere leven. De nieuwe eeuw was voor de vader van striptekenaar Marten Toonder junior, begonnen.

ss Lawoe - 1893

Marten Toonder Junior

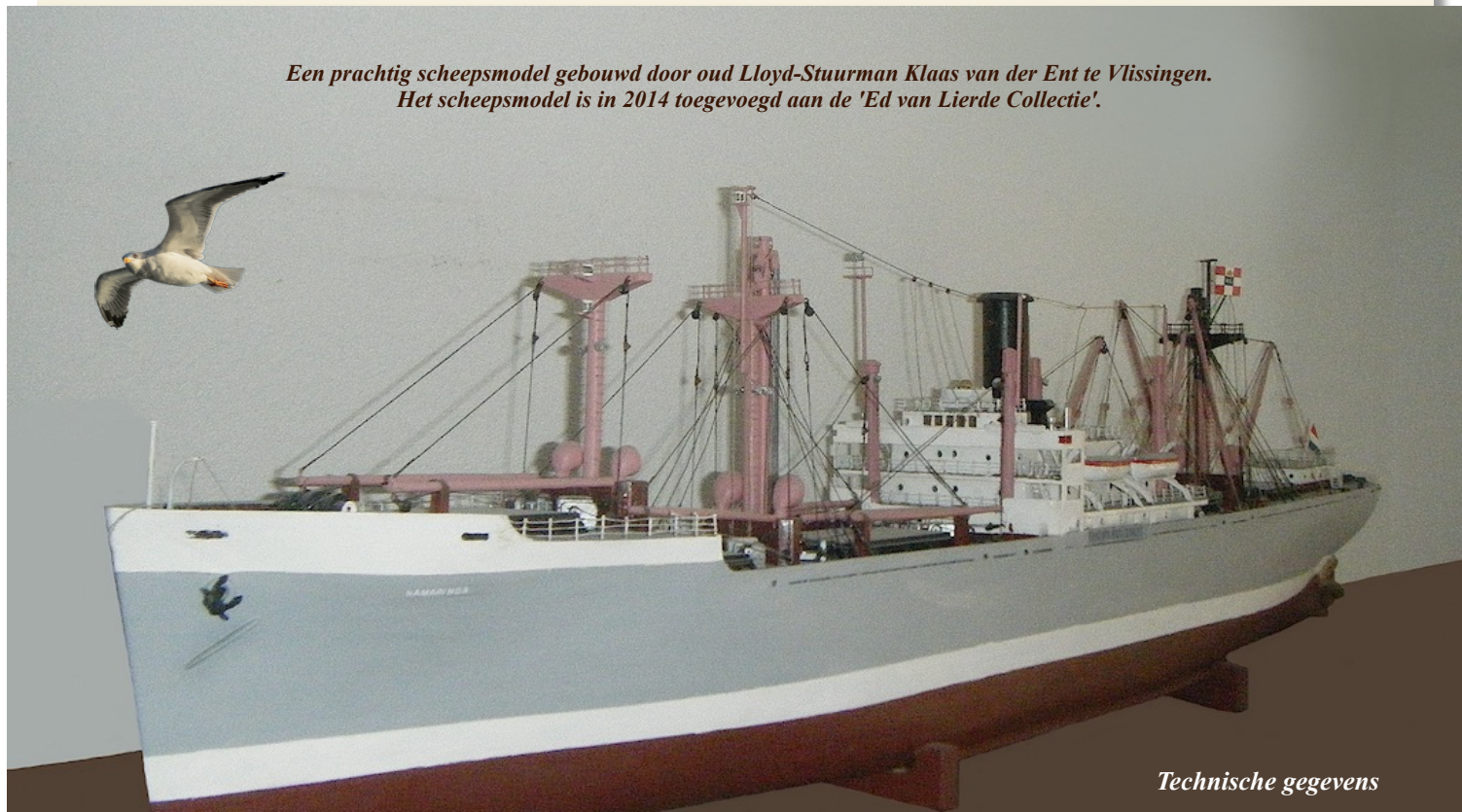
Marten Toonder junior werd in 1912 te Rotterdam geboren. Gedurende zijn jeugd maakte hij kennis met strips door de comics die zijn vader, die inmiddels Kapitein was, uit de USA meenam. Kort na de Eerste Wereldoorlog vestigde het gezin Toonder zich in Scheveningen. De gedachte van Martens moeder was dat, als zij dicht bij zee zouden wonen, dit gemakkelijker voor haar bij de Rotterdamsche Lloyd varende, echtgenoot zou zijn, maar Martens vader voelde zich als man van de Grote handelsvaart niet thuis in het vissersdorp. Op de toen zes-jarige Marten hadden echter het strand en de buitenlandse bezoekers met hun eigen gewoonten en tradities, grote indruk gemaakt. In de verhalen van heer Bommel, Tom Poes, Kapitein Rus en Kappie bracht hij die later op een aansprekende en visuele manier tot uiting. Nadat hij het HBS-diploma had behaald, maakte Marten jr. bij zijn vader Marten sr., als beloning, een zeereis naar Argentinië (zie foto links), uiteraard met onze Lloyd **Als je begrijpt wat ik bedoel!!** In 1931 ontmoette hij aan boord Jim Davis, de assistent van de beroemde Disney-striptekenaar Dante Quinterno. Hij inspireerde Marten junior om zelf ook strips te gaan tekenen. Om dat een succesvolle basis te geven, ging junior bij de Rotterdamse 'Willem de Koning Academie' studeren.

Karakteristiek en levensloop

Het ss Samarinda is als ss Tuft Victory op 2 maart 1945 in de USA tewatergelaten als vrachtschip, type Victory VC2-S-AP2 gebouwd bij de California Shipbuilding Corporation te Los Angeles USA voor de US War Shipping Administration en in maart 1947, als onderdeel van het Amerikaanse 'Marshall Aid Programm' toegewezen aan de Nederlandse overheid. 20 juni 1947 aangekocht door de N.V. Rotterdamsche Lloyd en in 1961 verkocht aan Taiwan.

*Een prachtig scheepsmodel gebouwd door oud Lloyd-Stuurman Klaas van der Ent te Vlissingen.
Het scheepsmodel is in 2014 toegevoegd aan de 'Ed van Lierde Collectie'.*

Technische gegevens

Vrachtschip, type Victory VC2-S-AP2, full scantling, 2 dekken gebouwd bij de California Shipbuilding Corporation te Los Angeles USA voor de US War Shipping Administration en in maart 1947 toegewezen aan de Nederlandse overheid. Tewaterlating: 2 maart 1945. Bemanningsleden: 56. Lengte x breedte x hoogte x diepgang = 139 x 19 x 11 x 9 m. - Bruto Register ton: 7.648. 2 General Electric stoommachines DR op één schroefas, 6.000 apk welke de Samrinda een dienstsnelheid gaf van 15 knopen (zeemijl/uur).

Golf van Bengalen - Vlnr. Strm. Leerling Klaas vd Ent en 2e Strm. J. Viotor - 1950

Kapitein en bijna alle officieren op de foto in de eetzaal - 1956

Vlnr. 1e Stuurman Willem Rustige en Kapitein Jan Grauenkamp, etc. - 1958

Pas getjet! - 1958

In de haven van New York haalt Matroos Aad Kortleven een zware manilla tros binnen - 1959

Zojuist ten anker gekomen op de rede van Vancouver-Canada - 1960

Never ending story

Jawel voor mijn aanvraag voor een 'in compassie gegunde onderscheiding' aan de Slamata-Chirurg die in 1941 zijn leven moest geven, nadat hij veel levens had gered, staan kennelijk de sterren nog verkeerd! Ook de hulp van de stichting 'Koopvaardijpersoneel 1949-1945' mag vooralsnog niet baten. Zeer frustrerend eigenlijk omdat, direct na de Tweede Wereldoorlog, juist die partijen iets wat ze hebben laten liggen weer goed zouden kunnen maken. Mijn, nu drie jaar vergende, poging de zaak vlot te krijgen, lijkt werkelijk een 'Never ending story' te gaan worden, een story die nu op het bureau van demissionair-minister Sasja Ollongren ligt en daar vanwege onbeheersbare drukte (ook nog eens in de vakantie-periode) nog wel eventjes zal blijven liggen**wordt uiteraard vervolgd!**

HET BEGRIP 'TIJD'

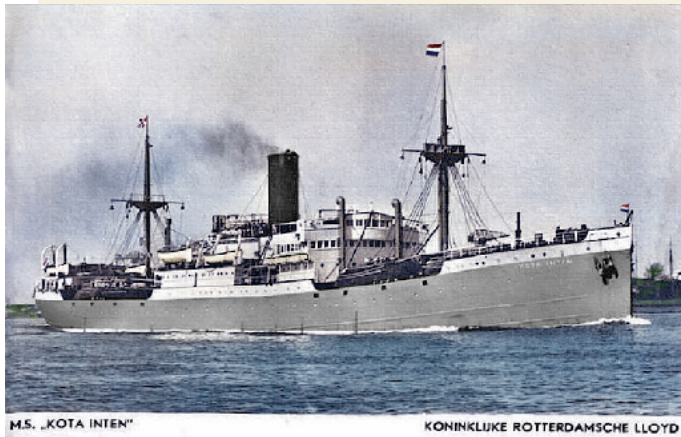
Met het begrip tijd kan een bepaald moment of tijdstip worden aangeduid, maar ook een tijdsduur. De beide tijdsbegrippen zijn sterk verweven. Een tijdstip is bepaald door de tijd(sduur) die verstreken is sinds het nul-punt van die tijdregistratie, een tijdstip dat als referentie dienst doet, is vaak precies om 24.00 uur = 00.00 uur middernacht.

Tijd speelt als aanduiding maar in onze taal ook een spreekwoordelijke grote rol. Zo is het in de zeevaart van essentieel belang dat schepen **op tijd** in hun volgende haven arriveren, dat **'tijd kost geld'** daar een grote rol in speelde mag duidelijk zijn!

In feite zijn er zoveel spreekwoorden en gezegden met het woord 'tijd' dat als men zich slechts beperkt tot de scheepvaart er nog veel gezegden overblijven! Wat dacht u van:

'Het is tijd dat ik m'n anker licht'..... 'Hij weet tijd en tij te kavelen' 'Met tijd en vlijt geraakt men wijd' 'Iets aan de klokkereep hangen' 'Er is een tijd van komen en een tijd van gaan' Het is een kwestie van tijd dat vloed, eb verdrijft' 'Geen tijding, goede tijding' 'Een glas op zijn tijd, houdt de mot uit de maag' De tijd na bier, geeft meestal plezier' en wat dacht u van de relevantie van het begrip "goede tijden, slechte tijden"? voor de Koninklijke Rotterdamsche Lloyd, in 1970 was dat helaas in ernstige mate van toepassing! Hoe het ook zij, we sluiten af met het zelfverzonden scheepvaartgezegde op het tegeltje hier links.

Moluks gedenkteken in Den Helder

Peter Jonas, kunstenaar/lasser/plaatwerker uit Den Helder heeft opdracht gekregen om een monument te maken over de komst van de Molukkers naar Nederland en in het bijzonder naar Den Helder. Het monument zal een link zijn naar het schip de Kota Inten, waarmee in 1951 twee keer Molukkers naar Nederland zijn gekomen. Het Lloyd-Atelier heeft foto's en bouwtekeningen van het ms Kota Inten geleverd zodat de kunstenaar, wat ons vracht/passagierschip uit 1927 betreft, zijn kunstwerk in de juiste verhoudingen kan maken.**wordt vervolgd!**

Duiken naar het ss Buitenzorg (1916)

Op 14 januari 1941 is de Buitenzorg, op reis van New York naar Dundee, op een rots gelopen. Dat gebeurde in Schotse wateren (Sound of Mull, Grey island). Het schip zonk direct in diep water naar de bodem, gelukkig konden alle opvarenden worden gered! Onlangs kreeg ik een interessante e-mail van de stichtingsvoorzitter 'Festung Walcheren'. Met zijn duikwerk is hij beland op het ss Buitenzorg, een interessant stukje Rotterdamse en Vlissingse geschiedenis. De voorzitter gaf aan onze hulp nodig te hebben bij het verkrijgen van gegevens over het ss Buitenzorg zodat hij op 90 meter diepte, gericht een robot kan laten filmen. Wat helemaal opwindend kan gaan worden, is dat er een vergunning wordt aangevraagd (duurt nog 10 weken) om ook naar overblijfselen van de Buitenzorg te gaan duiken. Mochten daarbij handzame en herkenbare zaken boven water komen, dan is men bereid met deze items het Lloyd-Atelier te verblijden!**wordt vervolgd!**

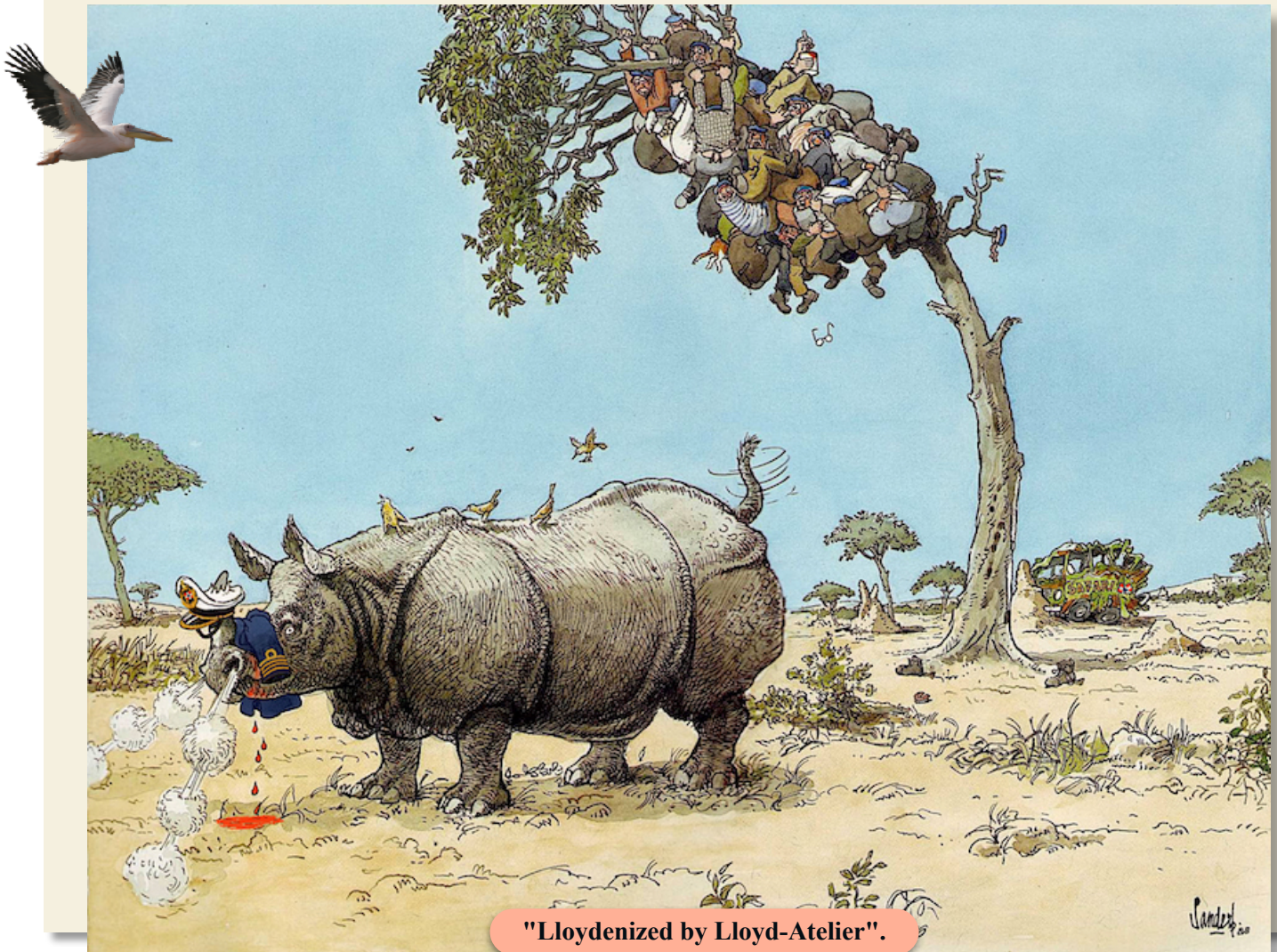

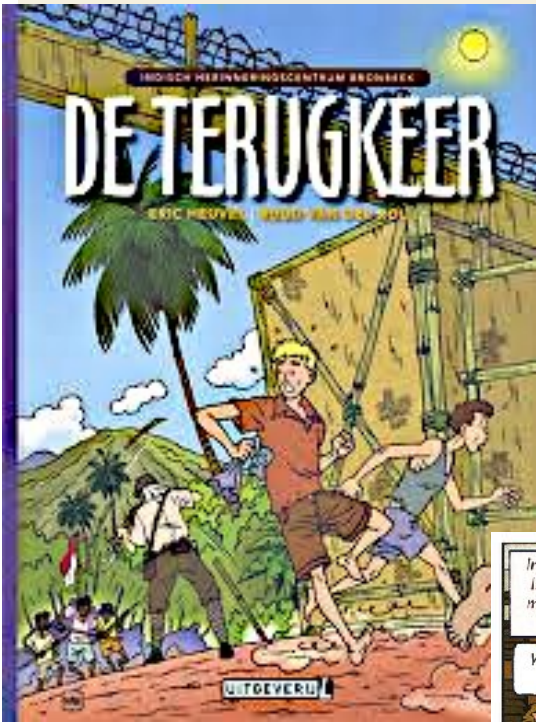
Ditmaal een aardig 'familie-plus-aanhang'-tafreeltje aan het zwembad van de Willem Ruys. Zoals te doen gebruikelijk in origineel zwart/wit en in geupgrade versie. Het vervelende copy-mark heb ik er opgezet omdat upgraden zoveel werk kost, en dat daardoor het downloaden door, met name, commerciële firma's zinloos is. Voor degenen die aantoonbaar belang heeft bij een versie zonder copy-mark kan overigens contact opnemen met het Lloyd-Atelier!

CARTOON VAN JAN SANDERS "Met de Kapitein op safari!"

"Lloydized by Lloyd-Atelier".

Met de strip "De terugkeer" wil het Indisch Herinneringscentrum te Den Haag jongeren informeren over de oorlogsgeschiedenis in Zuidoost-Azië, de Indonesische onafhankelijkheid en de gevolgen daarvan voor de Nederlandse samenleving. Het bijzondere van deze prachtige strip (die zeer doet denken aan het meesterwerk van Hergé: "Kuifje") is dat bij het in beeld brengen van deze 'gevoelige' geschiedenis aandacht wordt besteed aan de verschillende invalshoeken vanuit het Nederlandse, het Indisch Nederlandse én het Indonesische perspectief. De strip, gebonden in harde koft en 64 pagina's, werd in 2010 als 'Nationaal Geschenk' aangeboden aan alle derde klassen van het voortgezet onderwijs. **Wat mij betreft een unieke aanrader!** niet alleen voor jongeren, maar juist ook voor oud Lloyd-mannen en -vrouwen, al dan niet, met ervaringen in datzelfde Nederlands Indië. (ISBN 978 90 2455 9336 - www.eduproducties.nl.)

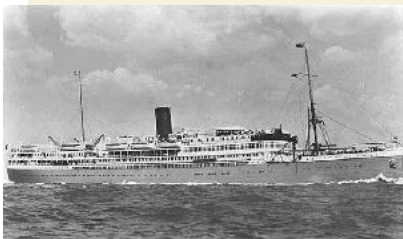

Boven: voorkant omslag.

Rechts: een deel van de strip waarin een schip van de Koninklijke Rotterdamse Lloyd aan de Lloydkade te Rotterdam aankomt.

ZIEKE WTK VAN ms MODJOKERTO-2 NAAR ms SIBAJAK-1954

Op 2 april 1954 werd 5e WTK J. de Champs ten Westen van de Maladiven met een reddingsloep van het ms Sibajak van het ms Modjokerto-2 gehaald. De commandant van de sloep was 1e Stuurman Jan Grauenkamp, hij liet zich vergezellen door scheepsarts A. Binnendijk en diverse andere bemanningsleden. De ongelukkige WTK is veilig in Nederland afgeleverd - Foto's Lloyd-Hofmeester Eduard van Hage (overleden: 13 november 2008).

Grondlegger Willem Ruys J.D. Zn. met zijn vlag en eerste zeilschip, het barkschip: 'Cornelis Wernard Eduard' - 1839

